

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SKUTAN

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda ett område med variationsrikt sprickdalslandskap med hotade och sällsynta arter knutna till naturskogselement som beskuggade lodytor, högortsgranskog, lövträd som t.ex. asp, gamla och senvuxna träd och död ved.
- tillsammans med andra skyddade skogsmiljöer i omgivande landskap säkra goda förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av hotade och sällsynta arter i landskapet.

2 Beskrivning av bevarandevärden

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Skutan		
RegDOS-nummer	2004555		
Kommun	Eda		
Markslag och naturtyper:		(hektar)	(hektar)
<i>Skogsmark</i>			121,1
Produktiv skog	Tallskog	37,7	
	Granskog	13,6	
	Barrblandskog	42,4	
	Lövblandad barrskog	11,6	
	Barrsumpskog	1,9	
	Triviallövskog	3,0	
	Hygge	10,9	
Impediment			3,0
Total areal			124,1

2.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Närmaste bebyggelse ligger bara något hundratal meter utanför reservatsgränsen. Områdets svårtillgänglighet med branter och höjdryggar har dock gjort att andra aktiviteter än skogsbruk har varit mycket begränsade. Inom reservatet finns en gammal drivningsväg för häst samt en pilgrimsled. Den höga andelen lövträd inom vissa delar av reservatet är sannolikt en följd av extensivt bete. Ytterligare tecken på tidigare mänsklig aktivitet är dock svår att upptäcka idag. Det kuperade landskapet har även försvårat traditionellt skogsbruk vilket är en av anledningarna till att området hyser gammal skog och höga naturvärden.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Området omfattar ett 124 hektar stort område, beläget cirka 6 kilometer söder om Koppom i Eda kommun. Reservatet ingår i en trakt som Naturvårdsverket år 2000 pekat ut för dess särskilt värdefulla lövskog. Det avgränsade området innehåller flera nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt med lövrik skog, samt ett antal sumpskogar.

Skutan är del av en höjdrygg i nord-sydlig riktning med en höjd över havet på mellan 180 och 280 meter. I området finns kraftiga branter åt öster, söder och väster med mestadels beskuggade, mossbevuxna lodytor. Skogen består av stora arealer lövrika tallhällmarker med undertryckt, senvuxen gran samt branter rika på lövträd (främst asp). I sluttningar nedanför branterna finns ställvis rikare granskogar med stort inslag av grova lövträd, samt i svackor och dråg finns klibbalsumpskogar. Området har uppmärksamats för sin rikedom på basiska mineral som ger en speciell moss- och kärlväxtflora i och nedom branterna.

Flera bestånd på höjdryggen har avverkats på senare tid där främst aspar har lämnats (utanför avgränsningen). Några lövrika hyggen i området är utmärkta utvecklingsmarker, liksom örtrika grova granskogar som är mer städade. De rödlistade arter som förekommer i reservatet är främst knutna till den gamla senvuxna granskogen med sitt värdefulla inslag av gamla grova lövträd. Vedtrampmossa, broktagel, violettgrå tagellav, grön sköldmossa, aspgelélav, raggbock och tretåig hackspett är några av de rödlistade arter som förekommer i området.

2.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Områdets västra del genomkorsas av en pilgrimsled. I övrigt saknas kulturhistoriska bevarandevärden.

3 Skötselområden och åtgärder

3.1 Lövrik naturskog (16,6 hektar, delområde 1)

Fem hektar av det 16,6 hektar stora området är klassat som nyckelbiotop. Hela området är en västbrant med bitvis brant terräng och stora block som ger gynnsamma förhållanden för

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

fuktighetskrävande arter. Inslag av grov asp gynnar flera krävande lavar. Övre delen av branten är orörd och det finns mycket död ved främst i form av lövträd. Nedanför nyckelbiotopen finns flera olika bestånd med olika ålder och trädslagssammansättning.

3.1.1 Kvalitetsmål

Naturskogskvaliteten i nyckelbiotopen bör fortsätta att utvecklas. Området utanför nyckelbiotopen bör utvecklas mot lövrik naturskog genom att mängden död ved ökar.

3.1.2 Åtgärder

Fri utveckling i nyckelbiotopen. Nedanför nyckelbiotopen bör man utföra riktade åtgärder som röjning, gallring och ringbarkning av gran för att gynna förekomsten av lövträd.

3.2 *Barrblandskog (19,9 hektar, delområde 2)*

Toppen av berget Skutan som består av barrblandskog med bestånd med olika trädålder. Småkuperad terräng med asp i branter men i övrigt låg andel lövträd. I svackor dominerar gran och i övrigt består området av mager talldominerad mark. Inom området finns ett naturvärdesobjekt och ett annat mindre område består av ogallrad 40- årig barrblandskog.

3.2.1 Kvalitetsmål

En ökad mängd död ved genom självgallring i större delen av området. Branterna bör fortsättningsvis vara aspdominerade och det bör finnas en succession av asp i olika ålder.

3.2.2 Åtgärd

Fri utveckling i större delen av området för att skogen ska få en naturskogskaraktär genom självgallring. I lövrikare ungskogsområden kan man gynna lövträden genom ringbarkning av både gran och tall. De lövrika branterna bör fortsätta att utvecklas fritt.

3.3 *Barnaturskog (20 hektar, delområde 3)*

Området består av den djupt nedskurna klyftan Styggedalen samt av den dalgång som löper österut parallellt med Styggedalen. Den mest dramatiska delen av Styggedalen utgörs av branta stup med nedanförliggande blockmarker. Stora mosstäkta block förekommer och det växer ett resligt bestånd av gran i sluttningarna. I den södra delen finns en sumpskog med ett stort inslag av gamla klubbalar. I hela området är luftfuktigheten hög vilket gynnar flera ovanliga arter av lavar. Större delen av området är klassat som nyckelbiotop.

3.3.1 Kvalitetsmål

Området skall bestå till yta och kvalitet. Hydrologin skall vara oförändrad.

3.3.2 Åtgärd

Fri utveckling.

3.4 Barrblandskog (29,9 hektar, delområde 4)

Toppen öster om Styggedalen. Barrblandskog bitvis på mager mark. I de norra delarna finns 140-åriga tallar och något yngre granar på mycket mager mark, strax söder därom finns ett 150-årigt talldominerat bestånd och längs östra kanten finns 150-årig skog. I övrigt är området grandominerat. Området är påverkat av skogsproduktion. Inom området finns en mindre nyckelbiotop (0,6 ha) som består av en liten dalgång med gammal granskog och inslag av asp samt arter knutna till hög luftfuktighet.

3.4.1 Kvalitetsmål

Mängden död ved bör öka och området bör på sikt närma sig en naturskog. Nyckelbiotopen bör fortsätta att utveckla naturskogskaraktären.

3.4.2 Åtgärd

Nyckelbiotopen bör lämnas för fri utveckling. I resterande delar av området bör ökningen av andelen död ved påskyndas genom ringbarkning av granar samt katning och ringbarkning av tall.

3.5 Lövrík barrblandskog (18,5 hektar, delområde 5)

Skötselområde 5 består av 120-130-årig barrblandskog med visst lövinslag. I den sydvästra delen är marken fuktig och andelen gran är ca 70 %. Här växer krusig ulota på ung asp. Det finns även en del al. I nordvästra delen ligger en höjd där tallen dominerar och där det även finns en del löv, främst i form av björk. Genom området rinner en bäck och runt bäcken är marken sank med en del vitmossor. Öster om bäcken höjer sig terrängen och där dominerar återigen tallen. I övre kanten av området finns en mindre rasbrant med yngre asp. Den östra kanten gränsar mot ett hygge och i kanten till hygget finns en del grov asp.

3.5.1 Kvalitetsmål

Mängden död ved ökar till ca 10 % inom en 20-års period för att sedan på längre sikt öka mot 20 %. Mängden asp i den östra kanten kvarstår och kan eventuellt öka. Det föreligger en risk att älgbete kan förhindra nyetablering av asp.

3.5.2 Åtgärd

Fri utveckling i större delen av området med undantag för den östra kanten där ringbarkning eller plockhuggning av gran kan ske för att gynna asp.

3.6 Grandominerat hygge (4,7 hektar, delområde 6)

Ett tio år gammalt grandominerat hygge. En del löv i kanterna i form av mogna aspar men det sker ingen lövföryngring på hygget på grund av älgbete. Området genomkorsas av en bäck.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

3.6.1 Kvalitetsmål

På lång sikt en naturskogslik barrskog med död ved och intern dynamik. Den alsumpskog som tidigare växte i östra delen bör utvecklas mot sin tidigare struktur.

3.6.2 Åtgärd

Fri utveckling.

3.7 *Hygge (2,4 hektar, delområde 7)*

En nyligen avverkad skog som nu har ersatts av en trädplantering med unga plantor.

3.7.1 Kvalitetsmål

På kort sikt kan området utvecklas mot lövrik ungskog. På längre sikt lövskog rik på död ved.

3.7.2 Åtgärd

Området lämnas för fri utveckling. Det är även möjligt när skogen når röjningsmogen ålder att röja undan barrträd för att gynna lövträden. På längre sikt kan åtgärder som ringbarkning av gran och tall ske.

3.8 *Tallskog (4,6 hektar, delområde 8)*

Ett drygt fyra hektar stort område på hällmark med inslag av fuktigare partier. I området finns ca 20 år gammal ungskog med ca 60 % tall, 30 % gran och 10 % löv. I en mindre del av området finns högre andel löv i form av björk. 130-140 år gamla tallöverståndare finns spridda i området och i södra delen finns ett litet bestånd bestående av 130-årig tall på ett område med mycket låg bonitet.

3.8.1 Kvalitetsmål

En talldominerad naturskog med inslag av löv och gran.

3.8.2 Åtgärd

Till största delen fri utveckling. Ungefär år 2020-2030 kan man vid behov gå in med punktvisa insatser som till exempel ringbarkning av gran för att gynna lövträden.

3.9 *Barrskog (4,2 hektar, delområde 9)*

Området är drygt fyra hektar stort varav två hektar är nyckelbiotop. I västra delen finns en bergsbrant med en nedanförliggande blockrik sluttning. Öster om bergbranten finns två bäckar som

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

går i nord-sydlig riktning. Mellan bäckfårorna finns örtrik granskog av lågörtstyp medan skogen runt bäckfårorna är av högörtstyp. Den västra bäckfåran har källpåverkade partier vilket leder till rik mossflora på marken. Mellan de båda bäckarna sträcker sig en bergsbrant med värdefull miljö för fuktkrävande mossor och lavar. Granskogen är tät med spridda grova granlågor i olika nedbrytningsstadier och med cirka 150 år gamla tallöverståndare. Tillsammans med bäckarna och den kuperade terrängen bidrar den täta granskogen till att skapa ett fuktigt mikroklimat som är gynnsamt för fuktkrävande arter. Områdets södra kant gränsar till ett hygge. Här bildades genom en storm i januari 2005 en del vindfällan. Dessa ligger huller om buller i en bred remsa in i skogen. Vindfällan kan bli substrat för bl.a. vedlevande insekter, som i sin tur kan gynna fåglar. På sikt kan de även bli substrat för svampar, mossor och lavar.

3.9.1 Kvalitetsmål

Bäckmiljön och markhydrologin bör vara oförändrad. Fortsatt utveckling mot naturskog med ökad andel död ved genom naturliga processer. Den fuktiga miljön i området bidrar till att öka mängden död ved genom att gran lätt angrips av röta. Mängden gammal grov tall bör vara oförändrad. Området med vindfällan bör bevaras orört. Eventuella insektsangrepp på angränsande skog inom reservatet bör lämnas för fri utveckling vilket i sin tur kan leda till en ökning av den döda veden i omgivande skog.

3.9.2 Åtgärd

Fri utveckling. Man kan eventuellt öka mängden död ved genom att skada några av granarna och på så sätt påskynda rötangreppen. Området med vindfällan bör lämnas för fri utveckling.

3.10 Blandskog (3,3 hektar, delområde 10)

Brant med olikåldrig luckig granskog med inslag av björk och äldre tall. Död ved finns främst i form av spridda lågor. I de brantare partierna i östra kanten finns mycket asp.

3.10.1 Kvalitetsmål

Olikåldrig flerskiktad luckig naturskog med löv i branta partier. Mängden död ved bör öka till 20 % inom en 30-års period.

3.10.2 Åtgärd

Fläckvisa insatser i form av ringbarkning av tall kan göras för att dels öka mängden död ved och dels gynna förekomsten av lövträd.

3.11 Parkeringsplats och informationsskylt

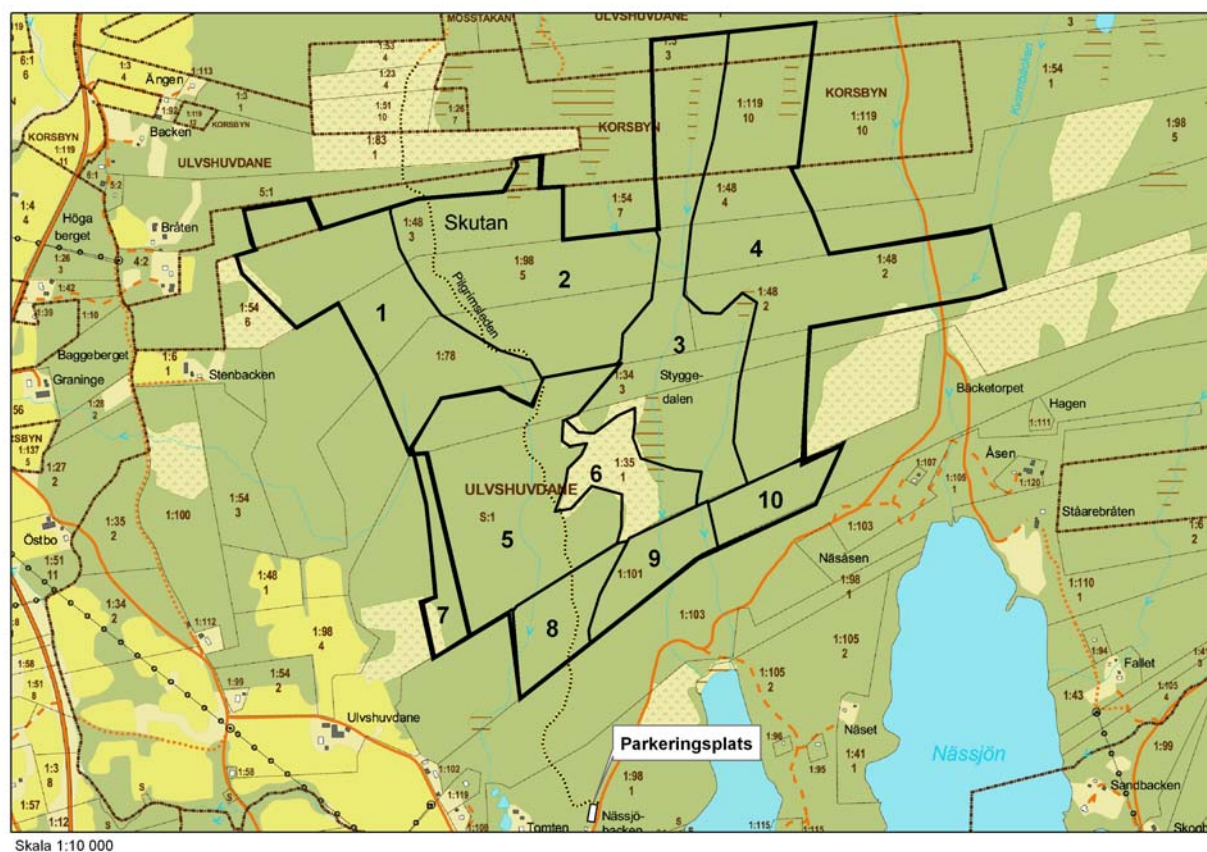
Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

3.11.1 Kvalitetsmål

Parkeringsplats med plats för två-tre bilar och informationstavla intill vägen där denna korsar pilgrimsleden (se skötselplanekarta nedan). På tavlan skall finnas skylt med tydlig karta och information om områdets naturvärden.

3.11.2 Åtgärd

Anlägga parkeringsplats och sätta dit en informationstavla med tillhörande skylt.

Skötselplanekarta, naturreservatet Skutan

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

4 Uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Parkeringsplats
- Informationstavla och skylt

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart tionde år för:

- Mängden död ved
- Förekomst av de rödlistade arter som påträffats

5 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	När	Var	Prioritet
Parkeringsplats	2007	Intill vägen där denna korsar pilgrimsleden (se skötselplanekarta)	1
Informationstavla & skylt	2007	Vid parkeringsplats	1
Ringbarkning av gran	2007-2010	Skötselområde 1, 2, 4, 5 och 9	2
Ringbarkning av tall	2007-2010	2, 4 och 10	2
Katning av tall	2007-2010	4	2
Röjning, gallring och plockhuggning	2007-2010	Skötselområde 1 och 5	3
Ringbarkning av gran	2020-2030	Skötselområde 8	4
Röjning av barrträd	2020-2030	Skötselområde 7	5

6 Genomförd dokumentation

Nyckelbiotopsinventering av skogsstyrelsen, ytterligare fältundersökningar av nyckelbiotoper (utfört av Taigaekologerna) och totalt sju dagars fältbesök av personal från länsstyrelsen.